

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 4

Lýsingarprísur fyri mm: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 27. januar 1951

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,50 + porto um fjórðingsárið

25. árg.

SOCIAL HUGSJÓN

Ofta kann ein hoyra menn siga, at teir hugsa socialt, teir eru socialt innstillaðir, socialthugsandi; men teir eru ikki socialistar. Teir velja t. d. sambandsmenn, tí teir vilja verða saman við Danmark. Ella teir velja fólkaflakkin, tí teir vilja hava meira sjálfstýri enn tað, ið heimastýrislógin heimilar okkum:

Hetta alt vita fiskimanna og arbeidaranna mótsøðumenn, og tað er orsök til, at kapitalistarnir í Føroyum hava býtt seg í tveir bólkar, væl at merkja av navni; tí í verunleikanum eru einans tveir politiskir bólkar, væl at merkja av navni; nevniliga hin socialistiski øðrumegin og hin kapitalistiski hinu megin. Socialistar, sum verja tað arbeidandi fjøldina á sjógv og landi, og hin kapitalistiski bólkurin, sum einans metir hin arbeidandi fjøldini sum arbeidstól fyri at ríka hin ríka meira og meira, berjast hvør móti øðrum. Her er tað, ið toganin stendur, her hevur hon altíð og allastaðni staðið, og her verður hon frammvegis at standa, soleingi sum tað finnst menniskju á hesi syndugi jørd. »De fattige er de riges græsgang«, segði vísmáðurin í halgubók fyri fleiri túsund árum síðan, og hesi vismónnsorð verða at hóska soleingi, sum verðin stendur. Heimabeitið hjá kapitalistum. Viðhvørt má hetta heimabeitið tóðast eitt sindur fyri at kapitalistarnir skulu fáa fòður nokk. Viðhvørt royna teir at ugga hina fátæku fjøldina við onkrum sum t. d. tað vit í vikuni lósu í »Dagalaðnum« hesi orð: »Vónandi fer okkurt gott at frættast frá tí nýskipaða lögtinginum eisini fiskimonnum til bata, áðrenn setan er úti«. Vit hava havt eitt uppskot frammi til bata fyri fiskimannin, nevniliga at hækka minnstulónini til kr. 700,00 um mánaðin. Hetta uppskotið var felt, hvørja lagnu hini fiskimanna málini fáa, vita vit ikki enn. Vit hava nevnt nökur, og fleiri skulu nevast seinri. Vit skulu skriva um tey og greiða frá hvussu tey verða móttikin. »Fiskimenn fáa kannska okkurt«, sigur »Dagblaðið«. Hetta minnir okkum á tá ið smábørn verða biðin at fara órindi. Tá verður ofta sagt: »Far og verð skjóttur aftur. Tú skalt fáa okkurt

afturfyrir«. Viðhvørt er tað eitt fimmyra ið óvitin fær, viðhvørt var tað ein sukurmoli ella eitt-hvat tilfikt. »Lítið er barnsins uggi«, sögdu tey gomlu. Ja, lítið uggar børn, og nú siga kapitalistarnir við okkara fiskimenn: »Verið so róligr, farið nú á Suðurlandið, kannska fáa tit okkurt afturfyrir«. Munnu okkara fiskimenn lata sær tilfikt bjóða? — Ja, kapitalistarnir rokna við tí í hvussu so er. Meira hugnaligt hevði verið, um okkara kapitalistiska landsstýri hevði sagt soleiðis: »Vit vita, hvussu ringum korum okkara fiskimenn arbeida undir. Nú seta vit frammi hesi uppskot og so roknað upp bæði eitt annað í staðin fyri at siga: »Vónandi fáa fiskimenn okkurt, áðrenn lögtingssetan verður liðug«.

Men soleiðis er. Fiskimenn fóru á val hin 8. november 1950 — ikki allir samdir, men spjaddir í tvíningar soleiðis at ein partur fór á val fyri at verja fiskimannsins interessur, men hetta var hin minni parturin, meðan hin parturin valdi fiskimannsins mótsøðumenn og tað var hin stóri parturin, og tí er úrslitið tað, at fiskimannsins mál verða feld á Føroya Lögtingi soleiðis, at hvørja ferð, ið 10 mál koma fram fella kapitalistaumboðsmenninir 9 av teimum, meðan hitt eina — tað ið hevur minnstan týðning — sleppur ígjøgnum fyri tann skuld, at kapitalistablóðini skulu kunna skriva: »Okkurt fáa fiskimenn«. Spyrja tit hvussu ber tað til, at fiskimenn lata seg lokka eins og óvitar við sukurmola, so er svarið hetta: »Í Føroyum skulu Føroyingar ráða« og hitt frá sambandinum, sum sigur, at vit doyggja öll í hungri, um vit ikki velja »Sambörighed« also sambandsflokkinn.

Á henda hátt fáa hesir báðir kapitalistaflokkar fólkafl. og sambandsfl. yvir helmingin av øllum tingmonnum, og so hava kapitalistarnir (Framhald á 4. síðu)

Beinasamt býráð

Fyri eina hálvum ári síðani bað træsmiðlærin við Føroya læraraskúla Tórshavnar býráð um loyvi til at nýta træsmiðhøli hjá komunuskúlanum til læraraskúlanæmingar, men svar var einki komið tá ið nýggjárið var farið.

Nú, í hálvum januar kemur svarið, og tað er eitt blankt NEI! Hetta kan tykjast lögð, av tí tað er samí lærari, sum hevur træsmið við komunuskúlanum og læraraskúlanum, og han heldur tað vera betri um báðir skúlarnir kundu nýtt sama høli.

Tað kundi verið ymist annað at funnist at skúlavíðurskiftunum her í Havn, men tað kann biða tí aðru ferð.

Vónandi fer tað at batna nakað um hetta beinasama býráðið verður sitandi nakað afturat.

ORKANUR

í Norður-Noreg

9 mannaliv týnd — 10 fiskibátar umkomnir.

Leygardagin og sunnudagin herjaði herviligt orkanveður Norður-Noreg, og gjörði stóran skaða, umframt at týna 9 mannaliv.

Í ódnini fórust ikki minni enn 10 fiskibátar.

Við einum av bátunum, ið sleit og rak á land, umkomest ikki minni enn 7 manns í briminum, tá báturin soraðist í tí miklu havódnini.

Ein annar bátur, mannaður við 5 beiggjum, rendi á eitt sker kl. 10 leygarmorgunin. Hin eini broðurin druknaði beinan vegin, sum báturin soraðist móti skerinum. Hinum fyra eydnaðist at bjarga sær uppá skerið. Har vóru teir líka til kl. 4 s. p. sunnudagin. Alla tíðina lógu teir undir í sjógv og sjóroki í kulda stigum, so tað er ikki ilt at ætla um, hvørjar ræðuleikar teir havá útstaðið, áðrenn bjargningin kom.

Á øðrum stað royndu tveir menn at koma neyðstöddum monnum til hjálpar, men

undir hjálpararbeiðnum umkomst annar-

6 av teimum umkomnu vóru ungir, ógiftir menn.

3 vóru giftir.

Eftir ein situr kona við fimm börnum.

Eftir ein annan situr kona við 12 börnum.

Í útvarpinum varð boðað frá ódnini rúma tíð framan undan, annars vildi skaðin óivað verið nógv stórri. Flestu bátar fingi tíð at koma í Havn, áðrenn ódnin ættuliga brast á.

Nóggur kavi

Í Noreg hevur kavin ligið upp til 3 metrar tjúkkur. Enn verri er í Schweiz har kava-hæddin er komin upp í móti 7 metrum í ymiskum býum.

27 ára minningadagur í Sovjet samveldinum

Sunudagin seinast vóru 27 ár umliðin síðan kommunistar undir Lenin leiðslu, skipaðu fyrstu stjórnina í Sovjet-Samveldinum.

Stórt kavalop í Alpnum

Stóðt í hini vikuni var stórt kavalop í Alpnum, ið kravdi 126 menniskjalív. Størsta skaðan gjörði kavalopið í Schweiz, har flest mannalív eru týnd.

Landsstýrisins

nýggjárshilsan

Framsøgumaður fólkaflakksins P. P. boðaði undir figgarlógardebatin, frá nýggjum inntókum við at leggja so miklan toll á, at keypikreftin skuldi verða skerð.

Minnimaðurin fekk jólakort við skattakrav og hóttan um stevning (Fiskimenn høvdu ikki kundu rindað, tí fiskasölan »hevði selt so væl«).

Nýggjárshilsanin er ikki betri — og hvat verður næsta heilsa samgongurnar?

Fólkaflakks hetjan

Th. Petersen

steig mánaðagin tignarlga fram á talarapallin og gjörði sambands-figgarlógina, ið seinasta landsstýrið hevði lagt fram, til sína, góðkendi hana til punkt og prikk.

Soleiðis bresta nú fólkaflakks-blóðurnar, ein fyri og onnur eftir

VANLUKKA Í KOLLAFIRÐI

Johannes Elias Joensen sum arbeidir á sildaoljuvirkinum, datt niður í kjallarin, hæddin o. u. 4 ella 5 metrar niður á beton-

gólvi og kom heilt illa til skaða og kom á landssjúkahuðið og lá í óvitið seinast ið frættist.

Maðurin er 65 ár, giftur.